

АДАПТАЦІЇ ГРОМАДСЬКОЇ БУДІВЛІ – ПАМ'ЯТКИ АРХІТЕКТУРИ ДЛЯ МАЛОМОБІЛЬНИХ ГРУП НАСЕЛЕННЯ (НА ПРИКЛАДІ МУЗЕЮ ВИДАТНИХ ХАРКІВ'ЯН ІМЕНІ К.І. ШУЛЬЖЕНКО)

Глущенко К.М.

Науковий керівник – Вітченко Д.М., ст. викладач

Важливим напрямком гуманізації міського середовища є його адаптація для потреб людей з інвалідністю та громадян інших маломобільних груп населення, метою якої є створення умов життєдіяльності, однакових з рештою категорій населення. Громадські будівлі – об'єкти культурної спадщини, потребують особливих підходів до адаптації за умов збереження предмету охорони пам'ятки.

На основі досліджених теоретичних праць, наявної нормативної бази та практичного досвіду, в рамках міського архітектурного конкурсу «Місто без бар'єрів» у проектному рішенні адаптації будівлі «Музею видатних харків'ян імені К. І. Шульженко» за адресою: провулок Байкальський 1, у м. Харкові були втілені прийоми забезпечення безбар'єрності архітектурного середовища.

Оскільки будівля музею є пам'яткою архітектури місцевого значення, крім адаптації об'ємне-планувального рішення музею і його території була поставлена задача реабілітації об'єкта культурної спадщини, спрямованої на відновлення культурних та функціональних властивостей будівлі-пам'ятки.

Музей розмістився в одному з котеджів колишнього робочого селища 1923 р, автори проекту: В. К. Троценко, П. З. Крупко, І. К. Богомолів, І. Г. Таранов-Белозеров. Будівля поєднувала елементи українського народного зодчества та раціоналізму. З кінця 1940-х рр. по 1988 р. в колишньому житловому котеджі знаходився диспетчерський пункт АТП. З 1995 р у будівлі розмістився «Міський клуб-музей К. І. Шульженко». Перед головним входом був встановлений пам'ятник-бюст К. І. Шульженко. В даний час музей носить назву «Музей знаменитих харків'ян імені К. І. Шульженко».

За період існування будівлі його фасади зазнали значних змін. Закладені цегляною кладкою веранди з балконами, знищені дерев'яні деталі огорож, демонтовані балкони, виконані нові стіни. В рівні 2-го поверху влаштований засклений балкон великих розмірів. Проведено перепланування приміщень з заміною вікон і дверей.

Перебудови і прибудови спотворили первісний вигляд будівлі – пам'ятки архітектури. Пристосування будинку під громадську будівлю

не враховувало потреби маломобільних груп населення, порушені вимоги пожежної безпеки. .

Для створення доступного середовища для маломобільних груп населення були застосовані такі заходи забезпечення безперешкодного доступу:

1. На території об'єкту адаптації (рівень генерального плану):

- влаштування пологих спусків у тротуарів в місцях наземних переходів вулиць, доріг, магістралей і зупинок міського транспорту загального користування,

- влаштування спеціальних покажчиків маршрутів руху інвалідів.

- обладнання пандусами з поручнями сходів підземних переходів, зупинок маршрутних транспортних засобів і місць посадки і висадки пасажирів,

- обладнання звуковою сигналізацією світлофорів,

- оснащення тактильними поверхнями для інвалідів по зору покриття пішохідних шляхів,

- організація автостоянок для інвалідів з боку тилового фасаду.

2. На об'єкті адаптації (архітектурно-планувальні рішення):

- влаштування пандусів при входах в будівлі,

- прибудова ліфтового підйомника,

- влаштування санітарно-гігієнічних приміщень на першому і другому поверсі, які передбачають можливість їх використання людьми з інвалідністю.

- оснащення тактильними поверхнями для інвалідів по зору покриття пішохідних шляхів.

З огляду на статус будівлі як пам'ятки архітектури і містобудування проектним архітектурним рішенням прийнято повернути музею, первісний вигляд котеджу на період 1920-х рр. Для повернення будівлі первісного вигляду передбачено демонтаж існуючих прибудов і зашкленого балкона з боку головного фасаду.

У той же час, для виконання нормативних вимог до громадських будівель, їх пожежної безпеки, передбачено зведення прибудови з розміщенням в її обсязі евакуаційної сходи і ліфтового підйомника. Крім того, в проєктованій прибудові планується розмістити приміщення вхідної групи: тамбур і вестибюль.

Реабілітація пам'ятника архітектури сприятиме туристично-рекреаційної привабливості будівлі і як пам'ятки культурної спадщини, і як музею – центру соціальної активності громадян.